



Teismo praktikos rinkinys

TEISINGUMO TEISMO (penktoji kolegija) SPRENDIMAS

2015 m. spalio 15 d.*

„Prašymas priimti prejudicinį sprendimą — Pareigūnai — Pareigūnų tarnybos nuostatai — 73, 78 ir 85a straipsniai — Kelių eismo įvykis — Objektivosios atsakomybės sistemą nustatanti nacionalinė teisė — Teisių perėjimas Europos Sąjungai — Sąvoka „[už žalą atsakingi] tretieji asmenys“ — Savarankiška Sąjungos teisės sąvoka — Asmens, pagal nacionalinę teisę privalančio atlyginti nekentėjusiojo asmens ar jo teisių perėmėjų patirtą žalą, sąvoka — Išmokos, kurių galutinis mokėtojas nėra Sąjunga“

Byloje C-494/14

dėl *Tribunal de première instance francophone de Bruxelles* (Belgija) 2014 m. spalio 13 d. sprendimu, kurį Teisingumo Teismas gavo 2014 m. lapkričio 6 d., pagal SESV 267 straipsnį pateikto prašymo priimti prejudicinį sprendimą byloje

Europos Sąjunga

prieš

Axa Belgium SA

TEISINGUMO TEISMAS (penktoji kolegija),

kurį sudaro ketvirtosios kolegijos pirmininkas, einantis penktosios kolegijos pirmininko pareigas, T. von Danwitz (pranešėjas), teisėjai D. Šváby, A. Rosas, E. Juhász ir C. Vajda,

generalinis advokatas M. Szpunar,

kancleris A. Calot Escobar,

atsižvelgęs į rašytinę proceso dalį,

išnagrinėjęs pastabas, pateiktas:

- *Axa Belgium SA*, atstovaujamos advokato J. Oosterbosch,
- Belgijos vyriausybės, atstovaujamos S. Vanrie, J.-C. Halleux ir C. Pochet,
- Europos Komisijos, atstovaujamos T. S. Bohr, padedamo advokato J.-L. Fagnart,

atsižvelgęs į sprendimą, priimtą susipažinus su generalinio advokato nuomone, nagrinėti bylą be išvados,

* Proceso kalba: prancūzų.

priima šį

Sprendimą

- 1 Prašymas priimti prejudicinį sprendimą pateiktas dėl Europos Sąjungos pareigūnų tarnybos nuostatų, nustatytų 1968 m. vasario 29 d. Tarybos reglamentu (EEB, Euratomas, EAPB) Nr. 259/68, nustatančiu Europos Bendrijų pareigūnų tarnybos nuostatus ir kitų Europos Bendrijų tarnautojų įdarbinimo sąlygas bei Komisijos pareigūnams laikinai taikomas specialias priemones (OL L 56, p. 1; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 1 sk. 2 t., p. 5), iš dalies pakeistu 1998 m. balandžio 7 d. Tarybos reglamentu (EB, EAPB, Euratomas) Nr. 781/98 (OL L 113, p 4, toliau – Pareigūnų tarnybos nuostatai), 73, 78 ir 85a straipsnių išaiškinimo.
- 2 Šis prašymas pateiktas nagrinėjant Europos Sąjungos ginčą su *AXA Belgium SA* (toliau – *Axa Belgium*) dėl Europos Komisijos vienam iš jos pareigūnų išmokėtų sumų grąžinimo; tos sumos mokėtos kaip gydymo išlaidos, toliau mokamas atlyginimas ir invalidumo pensija įvykus kelių eismo įvykiui, kuriame dalyvavo tas pareigūnas ir *Axa Belgium* apdraustas asmuo.

Teisinis pagrindas

Sąjungos teisė

- 3 Pareigūnų tarnybos nuostatų 1a straipsnio 1 dalyje nustatyta:

„Pagal šiuos Tarnybos nuostatus pareigūnai turi teisę į vienodą požiūrį tiesiogiai ar netiesiogiai neatsižvelgiant į rasę, politinius, filosofinius ar religinius įsitikinimus, lytį arba seksualinę orientaciją, nepažeidžiant atitinkamų nuostatų, kai reikalaujama nurodyti konkrečią šeiminę padėtį.“

- 4 Pagal šių nuostatų 73 straipsnį:

„1. Nuo tarnybos pradžios pareigūnas yra apdraudžiamas profesinės ligos ir nelaimingų atsitikimų draudimu pagal taisykles, priimtas Bendrijos institucijų bendru sutarimu pasikonsultavus su Tarnybos nuostatų komitetu. Jis moka su profesija nesusijusio draudimo įmokas, ne didesnes kaip 0,1 % savo bazinės algos.

Taisyklėse nurodoma, nuo kokių rizikos veiksnių nėra apdraudžiama.

2. Mokėtinios išmokos yra tokios:

<...>

- b) Visiškos negalios atveju:

Pareigūnui išmokama vienkartinė išmoka, sudaranti jo penkias metines bazines algas, apskaičiuotas pagal mėnesinį atlyginimą, gautą paskutinius 12 mėnesių iki nelaimingo atsitikimo.

<...>“

- 5 Pareigūnų tarnybos nuostatų 78 straipsnyje numatyta:

„Jei dėl visiško[s] negalios pareigūnas negali eiti savo kategoriją atitinkančių pareigų, VIII priedo 13–16 straipsniuose numatyta tvarka pareigūnas turi teisę gauti invalidumo pensiją.

Kai pareigūnas tapo invalidu dėl nelaimingo atsitikimo eidamas pareigas arba dėl pareigų vykdymo, dėl profesinės ligos, dėl veiksmų visuomenės labui arba dėl to, kad rizikavo gyvybe gelbėdamas kitą asmenį, jo invalidumo pensija sudaro 70 % pareigūno bazinės algos.

<...>

Invalidumo pensija apskaičiuojama pagal bazinę algą, kurią pareigūnas gautų pagal savo kategoriją, jei pensijos mokėjimo momentu būtų tarnyboje.

Invalidumo pensija negali būti mažesnė kaip 120 % minimalaus gyvenimo lygio.

<...>“

6 Tų pačių nuostatų 85a straipsnis suformuluotas taip:

„1. Jei dėl asmens, kuriam taikomi šie Tarnybos nuostatai, mirties, netyčinio sužalojimo [nelaimingo atsitikimo] ar ligos kaltas trečiasis asmuo, Bendrijai dėl šio įvykio pagal Tarnybos nuostatus atsiradusių išpareigojimų ribose nukentėjusiojo arba jo įpėdinių [teisių perėmėjų] reikalavimo teisės [už žalą atsakingų] trečiųjų asmenų atžvilgiu, įskaitant teisę pareikšti ieškinį, regreso tvarka pereina Bendrijoms.

2. Šio straipsnio 1 dalyje numatytas reikalavimo perėjimas regreso tvarka, *inter alia*, apima:

— pareigūnui pagal 59 straipsnį laikino nedarbingumo laikotarpiu toliau mokamą atlyginimą,

<...>

— pagal 72 ir 73 straipsnius bei jų įgyvendinimo taisyklės mokamas ligos draudimo ar draudimo nuo nelaimingų atsitikimų išmokas,

<...>

— išmokant invalidumo pensijas, mokamas nelaimingo atsitikimo ar ligos, sukeliančios nuolatinį invalidumą, dėl kurio pareigūnas negali atlikti savo pareigų, atveju,

<...>

3. Tačiau Bendrijos neperima draudėjo teisių gauti kompensaciją už grynai asmeninę žalą, pavyzdžiui, už nematerialinius nuostolius, už skausmą ir kančias ar, be 73 straipsnyje numatytų išmokų, kompensaciją už fizinius kūno sužalojimus ir diskomfortą.

4. Šios dalies 1, 2 ir 3 punktų nuostatos negali būti kliūtis pateikti [tiesioginį] ieškinį Bendrijai.“

Belgijos teisė

7 1989 m. lapkričio 21 d. Įstatymo dėl privalomojo motorinių transporto priemonių savininkų ir valdytojų atsakomybės draudimo (1989 m. gruodžio 8 d. *Moniteur belge*, p. 20122, toliau – 1989 m. lapkričio 21 d. įstatymas) 29bis straipsnio 1 dalyje nustatyta:

„Įvykus su viena ar keliomis motorinėmis transporto priemonėmis susijusiam kelių eismo įvykiui 2 straipsnio 1 dalyje nurodytose vietose, išskyrus kiekvienos atitinkamos motorinės transporto priemonės vairuotojo patirtą materialinę žalą ir nuostolius, bet kokią nukentėjusiojo ar jo teisių

perėmėjų žalą, atsiradusią dėl kūno sužalojimo ar mirties, įskaitant nuostolius dėl drabužių, solidariai atlygina draudikai, kurie pagal šį įstatymą apdraudžia transporto priemonės savininko, vairuotojo ar valdytojo atsakomybę. Ši nuostata taip pat taikytina, jeigu vairuotojas žalą sukėlė tyčia.

<...>“

Pagrindinė byla ir prejudiciniai klausimai

- 8 2002 m. gegužės 28 d. Komisijos pareigūnė Corrazzini buvo sunkiai sužeista (kaip pėsčioji) per kelių eismo įvykį, kuriame dalyvavo M. Kohaila, apsidraudęs bendrovės *Axa Belgium* draudimu. Policijai atlikus šio eismo įvykio tyrimą, nebuvo nustatyta, kad M. Kohaila buvo kaltas dėl pažeidimo. Vykstant civiliniam procesui šią išvadą patvirtino ir prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas.
- 9 2003 m. lapkričio 6 d. Komisijos sudaryta invalidumo komisija konstatavo p. Corrazzini visišką invalidumą, dėl kurio ji nebegali eiti savo pareigų, todėl 2003 m. gruodžio 3 d. ji buvo išleista į pensiją ir pripažinta jos teisė gauti invalidumo pensiją nuo 2004 m. sausio 1 d., kaip numatyta Pareigūnų tarnybos nuostatų 78 straipsnio antros pastraipos nuostatose.
- 10 Komisija padengė p. Corrazzini gydymo išlaidas ir mokėjo jai atlyginimą laikotarpiu nuo 2002 m. gegužės 28 d. iki 2004 m. sausio 1 d., t. y. iki dienos, kai ji ėmė gauti invalidumo pensiją.
- 11 2002 m. birželio 27 d. Komisija išsiuntė laišką *Axa Belgium* ir juo informavo, kad ji perėmė p. Corrazzini teises. 2004 m. rugsėjo 20 d. Komisija pareikalavo, kad *Axa Belgium* jai grąžintų sumas, kurias ji išmokėjo p. Corrazzini.
- 12 *Axa Belgium* atsisakius tai padaryti ir nurodžius, kad Komisija nenustatė *Axa Belgium* draudėjo atsakomybės, Komisija jai pareiškė ieškinį Belgijos teismuose, kur savo reikalavimus, be kita ko, grindė 1989 m. lapkričio 21 d. Įstatymo 29bis straipsniu. 2012 m. sausio 6 d. *Tribunal de police de Bruxelles* priimtu sprendimu šie Komisijos reikalavimai buvo atmesti. Sąjunga, atstovaujama Komisijos, šį sprendimą apskundė *Tribunal de première instance francophone de Bruxelles*, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teismui; ji prašė iš *Axa Belgium* priteisti 392 650,14 EUR sumą, kuri išmokėta p. Corrazzini gydymo išlaidoms padengti, jos atlyginimui laikotarpiu nuo 2002 m. gegužės 25 d. iki 2003 m. gruodžio 31 d. ir jos invalidumo pensijai laikotarpiu nuo 2004 m. sausio 1 d. iki 2012 m. rugpjūčio mėn. mokėti, ir pervesti 167 970,03 EUR sumą, skirtą invalidumo išmokoms mokėti nuo 2012 m. rugsėjo 1 d.
- 13 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teisme *Axa Belgium* tvirtino, kad Sąjunga negali teisėtai perimti p. Corrazzini teisių, nes Pareigūnų tarnybos nuostatų 85a straipsnyje numatytas subrogacinis ieškinys tik už žalą atsakingiems tretiesiems asmenims. Tačiau, *Axa Belgium* teigimu, nebuvo nustatyta, kad jos apdraustas asmuo atsakingas už kelių eismo įvykį. Todėl prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teismui kyla klausimas, ką konkrečiai reiškia Pareigūnų tarnybos nuostatų 85a straipsnyje vartojama sąvoka „[už žalą atsakingi] tretieji asmenys“.
- 14 Be to, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas mano, kad bet kuriuo atveju Sąjunga negali reikalauti, kad būtų grąžinta p. Corrazzini sumokėta invalidumo pensija pagal subrogacinį ieškinį, kaip tai numatyta Pareigūnų tarnybos nuostatų 85a straipsnio 1 dalyje, nes Sąjunga, perėmusi nukentėjusiosios teises, negali turėti daugiau teisių, nei jų turi nukentėjusysis „[už žalą atsakingų] trečiųjų asmenų“ atžvilgiu pagal taikytiną nacionalinę teisę. Tad Sąjungos p. Corrazzini skirta invalidumo pensija nepatenka į pagal 1989 m. lapkričio 21 d. Įstatymo 29bis straipsnį *Axa Belgium* tenkančios prievolės atlyginti žalą taikymo sritį, nes ši invalidumo pensija, remiantis nacionaline teismų praktika, nesusijusi su p. Corrazzini patirta žala ir nuo jos nepriklauso.

- 15 Tačiau, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismo manymu, vadovaujantis Pareigūnų tarnybos nuostatų 85a straipsnio 4 dalimi, iš principo galima būtų reikalauti padengti Sąjungos p. Corrazzini sumokėtą invalidumo pensiją pareiškiant tiesioginį ieškinį. Šiuo klausimu, jo nuomone, niekas netrukdo tam, kad Sąjunga, kaip nekentėjusiosios darbdavė, būtų pripažinta „teisių perėmėja“, kaip tai suprantama pagal 1989 m. lapkričio 21 d. Įstatymo 29bis straipsnį. Tačiau prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teismui kyla klausimas, ar įvykdyta minėtame straipsnyje numatyta sąlyga, pagal kurią Sąjunga turi būti asmeniškai patyrusi žalą. Šiuo klausimu jis nurodo, jog, nors nacionalinėje teismų praktikoje nustatyta, kad asmuo, privalantis įvykdyti jam pagal sutartį, įstatymą ar kitą teisės aktą tenkančią prievolę, gali pareikšti ieškinį už žalą atsakingam trečiajam asmeniui, ši teisė neatsiranda, jeigu iš sutarties, įstatymo ar kito teisės akto nuostatų ar jų taikymo srities matyti, kad patirtos išlaidos ar išmokos turi galiausiai tekti išpareigojimus prisiėmusiam asmeniui arba tam, kuriam tokia pareiga numatyta įstatyme ar kitame teisės akte.
- 16 Šiomis aplinkybėmis *Tribunal de première instance francophone de Bruxelles* nusprendė sustabdyti bylos nagrinėjimą ir pateikti Teisingumo Teismui tokius prejudicinius klausimus:
- „1. Ar Pareigūnų tarnybos nuostatų 85a straipsnyje vartojama sąvoka „[už žalą atsakingi] tretieji asmenys“ turi būti aiškinama kaip savarankiška Sąjungos teisės sąvoka, ar reikia atsižvelgti į tai, kaip ji aiškinama nacionalinėje teisėje?
 2. Jeigu ją reikia aiškinti savarankiškai, ar ji apima bet kurį asmenį, kuris atsakingas už mirtį, nelaimingą atsitikimą ar ligą, ar vis dėlto tik asmenį, kuris buvo patrauktas atsakomybėn dėl padaryto pažeidimo?
 3. Jeigu sąvoką „[už žalą atsakingi] tretieji asmenys“ reikia aiškinti remiantis nacionaline teise, ar pagal Sąjungos teisę nacionalinis teismas privalo patenkinti Europos Sąjungos pareikštą subrogacinį ieškinį, kai vienas iš jos pareigūnų nukentėjo per kelių eismo įvykių, o su tuo susijusios transporto priemonės vairuotojo atsakomybė nebuvo nustatyta, atsižvelgiant į tai, jog 1989 m. lapkričio 21 d. Įstatymo 29bis straipsnyje numatyta, kad draudikai, apdraudę žalą sukėlusiam eismo įvykyje dalyvavusios motorinės transporto priemonės savininką, vairuotoją ar valdytoją, automatiškai atlygina pažeidžiamo eismo dalyvio patirtą žalą, nesant būtinybės nustatyti jų atsakomybę?
 4. Ar, atsižvelgiant į Pareigūnų tarnybos nuostatuose įtvirtintų nuostatų turinį ar sistemą, pagal šių nuostatų 73 ir 78 straipsnius Europos Sąjungos patirtos išlaidos galiausiai turi tekti jai?“

Dėl prejudicinių klausimų

Dėl pirmojo klausimo

- 17 Pirmuoju klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės siekia išsiaiškinti, ar Pareigūnų tarnybos nuostatų 85a straipsnyje esančią sąvoką „[už žalą atsakingi] tretieji asmenys“ reikia aiškinti vadovaujantis nacionaline teise, kuri taikytina mirties, nelaimingo atsitikimo ar ligos priežastčiai, kaip tai suprantama pagal šią nuostatą, ar ši sąvoka Sąjungos teisės sistemoje aiškintina savarankiškai ir vienodai.
- 18 Pirmiausia primintina, kad pagal nusistovėjusią Teisingumo Teismo praktiką Pareigūnų tarnybos nuostatų 85a straipsniu nesiekama pakeisti nacionalinės teisės nuostatų, taikomų nustatant, ar esama žalą padariusio trečiojo asmens atsakomybės ir kokia jos apimtis. Šio asmens atsakomybė nustatoma pagal materialinės teisės normas, kurias paprastai turi taikyti nacionalinis teismas, į kurį nukentėjęsysis

kreipėsi, t. y. iš esmės pagal valstybės narės, kurios teritorijoje atsirado žala, teisės aktus (Sprendimo *Clinique La Ramée ir Winterthur*, C-397/02, EU:C:2004:502, 17 punktas ir jame nurodyta teismo praktika).

- 19 Taigi pirmasis klausimas nėra susijęs su materialinės teisės normomis, pagal kurias nustatoma žalą padariusio trečiojo asmens atsakomybė ir šios atsakomybės apimtis, nes tokios normos priskirtinos prie taikytinos nacionalinės teisės. Šiuo klausimu veikia siekiama nustatyti, ar sąvoka „[už žalą atsakingi] tretieji asmenys“ gali būti aiškinama kaip ribojanti Pareigūnų tarnybos nuostatų 85a straipsnyje numatytą teisių perėmimą atsižvelgiant į nacionalinėje teisėje išskiriamus du nuo eismo įvykio nukentėjusių asmenų patirtos žalos atlyginimo mechanizmus, t. y. vieną, pagrįstą atsakomybe, ir kitą – objektyviu žalos atlyginimu, ar vis dėlto šią sąvoką reikia aiškinti savarankiškai ir vienodai Sąjungos teisės sistemoje.
- 20 Iš tiesų pagal Pareigūnų tarnybos nuostatų 85a straipsnį Sąjunga gali perimti nukentėjusiojo ar jo teisių perėmėjų reikalavimus, įskaitant teisę pareikšti ieškinį, „[už žalą atsakingų] trečiųjų asmenų“ atžvilgiu. Todėl išaiškinus šią nuostatą būtų nustatyta, ar Pareigūnų tarnybos nuostatų 85a straipsnyje numatytas teisių perėmimas yra vienodos apimties visoje Sąjungoje, ar ši apimtis priklauso nuo atsakomybės nustatymo, atsižvelgiant į nacionalinėje teisėje įtvirtintus institutus.
- 21 Pažymėtina, kad pagal nusistovėjusią teismo praktiką iš vienodo Sąjungos teisės taikymo ir lygybės principo reikalavimų matyti, kad kai Sąjungos teisės nuostatoje aiškiai nedaroma nuoroda į valstybių narių teisę, norint nustatyti šios nuostatos prasmę ir apimtį, jos reikšmė visoje Sąjungoje paprastai turi būti aiškinama savarankiškai ir vienodai, atsižvelgiant į nuostatos kontekstą ir nagrinėjamu teisės aktu siekiamą tikslą (Sprendimo *Deckmyn ir Vrijheidsfonds*, C-201/13, EU:C:2014:2132, 14 punktas ir jame nurodyta teismo praktika, taip pat Sprendimo *Modelo Continente Hipermercados*, C-343/13, EU:C:2015:146, 27 punktas ir jame nurodyta teismo praktika).
- 22 Šiuo klausimu konstatuotina, kad Pareigūnų tarnybos nuostatų 85a straipsnio 1 dalyje aiškiai nedaroma tokios nuorodos dėl sąvokos „[už žalą atsakingi] tretieji asmenys“.
- 23 Siekiant nustatyti, ar minėtą sąvoką reikia aiškinti savarankiškai ir vienodai visoje Sąjungos teisės sistemoje, remiantis šio sprendimo 21 punkte priminta teismo praktika, reikia atsižvelgti į teisės normas, kurių sudėtinė dalis yra Pareigūnų tarnybos nuostatų 85a straipsnis, turint omenyje, kad šiais nuostatais siekiama reglamentuoti Europos institucijų ir jų pareigūnų teisinius santykius įtvirtinant abipuses teises ir pareigas (šiuo klausimu žr. Sprendimo *Johannes*, C-430/97, EU:C:1999:293, 19 punktą).
- 24 Pagal Pareigūnų tarnybos nuostatų 1a straipsnį pareigūnai turi teisę į vienodą požiūrį taikant šiuos nuostatus, todėl būtina, kad jie iš esmės būtų aiškinami savarankiškai ir vienodai visoje Sąjungoje.
- 25 Šiomis aplinkybėmis, sąvoką „[už žalą atsakingi] tretieji asmenys“, kuri lemia Pareigūnų tarnybos nuostatų 85a straipsnyje numatyto teisių perėmimo apimtį, reikia aiškinti taip, kad ją būtų galima vienodai taikyti visoje Sąjungoje.
- 26 Iš tiesų, jeigu teisių perėmimas, atsižvelgiant į tai, kaip aiškinsime sąvoką „[už žalą atsakingi] tretieji asmenys“, turėtų priklausyti nuo to, kaip kvalifikuojamos panašios žalos atlyginimo sistemos, susijusios arba nesusijusios su atsakomybe, pagal skirtingų valstybių nacionalinę teisę, galėtų susiklostyti kai kuriems pareigūnams palankesnė nelygybės situacija. Nors Sąjunga perimtų pareigūno teises tuo atveju, kai pagal nacionalinę teisę būtų pripažįstama, kad trečiųjų asmenų prievolė šiam pareigūnui susijusi su atsakomybe, toks perėmimas būtų negalimas, jeigu ta pati prievolė, kuri skirta tam, kad būtų atlyginta nukentėjusiojo patirta žala, nacionalinėje teisėje būtų pripažįstama atskira žalos atlyginimo forma. Taigi kiltų rizika, kad pareigūnams, kuriems nedaro įtakos Sąjungos teisių perėmimas, už tą pačią žalą galėtų būti atlyginta du kartus, tačiau taip nebūtų pareigūnams, kurių teises perėmė Sąjunga.

- 27 Todėl, jeigu „[už žalą atsakingų] trečiųjų asmenų“ sąvoka priklausytų nacionalinės teisės nustatytiems institutams, atsirastų rizika, kad pagal vienos valstybės teisę Sąjunga perimtų pareigūno teises, susijusias su atsakomybės situacija, tačiau pagal kitos – neperimtų, dėl to atsirastų Pareigūnų tarnybos nuostatų palankesnio taikymo tam tikriems pareigūnams skirtumų, atsižvelgiant į tai, kuri nacionalinė teisė taikytina.
- 28 Tuo remiantis darytina išvada, kad Pareigūnų tarnybos nuostatų 85a straipsnio 1 dalyje esanti sąvoka „[už žalą atsakingi] tretieji asmenys“, siekiant nustatyti šioje nuostatoje numatyto teisių perėmimo apimtį, Sąjungos teisės sistemoje turi būti aiškinama savarankiškai ir vienodai.

Dėl antrojo klausimo

- 29 Antruoju klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės siekia išsiaiškinti, ar sąvoka „[už žalą atsakingi] tretieji asmenys“, kaip ji suprantama pagal Pareigūnų tarnybos nuostatų 85a straipsnio 1 dalį, reiškia tik trečiąjį asmenį, kuris privalo atlyginti atitinkamam pareigūnui dėl jo padaryto pažeidimo sukeltą žalą, ar bet kurį kitą asmenį, įskaitant draudikus, privalantį pagal nacionalinę teisę atlyginti nekentėjusiojo ar jo teisių perėmėjų patirtą žalą.
- 30 Pirmiausia dėl Pareigūnų tarnybos nuostatų 85a straipsnio nurodytina, kad, nors versijoje vokiečių kalba aiškiai daroma nuoroda į kaltės sąvoką, nes vartojama frazė „auf das Verschulden eines Dritten“, versijoje anglų kalba vartojama neutralesnė formuluotė „padaryta trečiųjų asmenų“ („caused by a third party“). Kitose kalbinėse versijose, pavyzdžiui, ispanų k. („imputable a un tercero“), italų k. („imputabile a un terzo“), nyderlandų k. („aan een derde is te wijten“), portugalų k. („imputável a um terceiro“), prancūzų k. („imputable à un tiers“), daroma nuoroda į priskyrimą trečiajam asmeniui, nekalbant apie jo kaltę.
- 31 Pagal nusistovėjusią Teisingumo Teismo praktiką vienoje iš Sąjungos teisės nuostatų kalbinių versijų vartojama formuluotė negali būti vienintelis šios nuostatų aiškinimo pagrindas ar įgyti dėl to pirmenybės prieš kitas kalbines versijas. Sąjungos nuostatų turi būti aiškinamos ir taikomos vienodai, atsižvelgiant į visomis Sąjungos kalbomis parengtas versijas. Esant Sąjungos teisės nuostatų teksto įvairių kalbinių versijų neatitikimų, nagrinėjama nuostata turi būti aiškinama atsižvelgiant į bendrą teisinio reglamentavimo sistemos, kurios dalis ji yra, struktūrą ir tikslą (Sprendimo *Léger*, C-528/13, EU:C:2015:288, 35 punktą ir jame nurodytą teismo praktiką).
- 32 Tuo remiantis daryta išvada, kad, atsižvelgiant į šio sprendimo 29 punkte konstatuotus Pareigūnų tarnybos nuostatų 85a straipsnio įvairių kalbinių versijų skirtumus, šią nuostatą, be kita ko, reikia aiškinti atsižvelgiant į jos tikslą.
- 33 Iš nusistovėjusios Teisingumo Teismo praktikos matyti, kad Pareigūnų tarnybos nuostatų 85a straipsnyje numatyto teisių perėmimo tikslas – užtikrinti, kad pareigūnui už tą pačią žalą nebūtų atlyginta du kartus. Jeigu dėl pareigūno patirtos žalos Sąjungai atsiranda pareiga mokėti nuostatuose numatytas išmokas, išvengti išmokų dubliavimo rizikos galima tik jeigu pareigūnas netenka savo teisių už žalą atsakingo trečiojo asmens atžvilgiu ir jos pereina Sąjungai (šiuo klausimu žr. Sprendimo *Royale belge*, C-333/90, EU:C:1992:94, 9 punktą ir jame nurodytą teismų praktiką, taip pat Sprendimo *Lucaccioni / Komisija*, C-257/98 P, EU:C:1999:402, 20 punktą).
- 34 Šį tikslą galima pasiekti tik jeigu minėtame straipsnyje numatytas teisių perėmimas apima nuo nelaimingų atsitikimų nukentėjusiųjų patirtos žalos atlyginimo sistemas, nesvarbu, ar pagal atitinkamą nacionalinę teisę jos bus laikomos atsakomybės, pagrįstos kalte, sistema, ar kaip kitos rūšies pareiga atlyginti žalą, ir taip būtų net jeigu pagal jas nustatyta, kaip yra pagrindinėje byloje nagrinėjamų teisės aktų atveju, kad trečiasis asmuo privalo atlyginti žalą, nesvarbu, ar jis kaltas.

- 35 Taigi, atsižvelgiant į Pareigūnų tarnybos nuostatų 85a straipsnyje numatyto teisių perėmimo tikslą, sąvoką „[už žalą atsakingi] tretieji asmenys“ reikia aiškinti plačiai ir ji apima ne tik atsakomybę dėl kaltės.
- 36 Todėl į antrąjį klausimą reikia atsakyti, kad sąvoka „[už žalą atsakingi] tretieji asmenys“, kaip ji suprantama pagal Pareigūnų tarnybos nuostatų 85a straipsnio 1 dalį, reiškia bet kurį asmenį, įskaitant draudikus, kuris pagal nacionalinę teisę privalo atlyginti nukentėjusiojo ar jo teisių perėmėjų patirtą žalą.

Dėl trečiojo klausimo

- 37 Atsižvelgiant į atsakymus, kurie pateikti į pirmąjį ir antrąjį klausimus, į trečiąjį klausimą nereikia atsakyti.

Dėl ketvirtąjo klausimo

- 38 Ketvirtuoju klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės siekia išsiaiškinti, ar Pareigūnų tarnybos nuostatus reikia aiškinti taip, kad, pareiškus tiesioginį ieškinį pagal šių nuostatų 85a straipsnio 4 dalį, galiausiai Sąjungai turi tekti padengti išmokas, kurias ji privalo mokėti pagal, pirma, tų nuostatų 73 straipsnį, kiek tai susiję su ligos ar nelaimingų atsitikimų draudimu, ir, antra, tų pačių nuostatų 78 straipsnį, kiek tai susiję su invalidumo pensijos mokėjimu.
- 39 Pirmiausia pažymėtina, kad, kaip matyti iš prašymo priimti prejudicinį sprendimą, invalidumo pensija, nacionalinio teismo teigimu, pagrindinėje byloje nėra laikytina nuo kelių eismo įvykio nukentėjusio asmens patirtos žalos atlyginimu, ji nesusijusi su patirta žala ir nuo jos nepriklauso. Vis dėlto Sąjungos pareiga mokėti nukentėjusiajam išmokas pagal Pareigūnų tarnybos nuostatų 73 ir 78 straipsnius galėtų būti pripažinta Sąjungos patirta žala.
- 40 Iš tiesų, anot prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo, pagal šio sprendimo 14 punkte nurodytą nacionalinę teismų praktiką tokios galimybės nebūtų, jeigu nagrinėjama išmoka pagal nacionalinės teisės aktus turėtų galiausiai tekti Sąjungai.
- 41 Šiuo klausimu konstatuotina, kad Sąjungos patirta žala susijusi su jai nustatyta prievole mokėti nukentėjusiajam išmokas pagal Pareigūnų tarnybos nuostatų 73 ir 78 straipsnius, ir tai reikštų, kad ji kyla iš nuostatose numatytos pareigos.
- 42 Dėl klausimo, ar Pareigūnų tarnybos nuostatų 73 ir 78 straipsniuose numatytos išmokos galiausiai turi tekti Sąjungai, viena vertus, pažymėtina, kad Pareigūnų tarnybos nuostatų 85a straipsnio 4 dalyje aiškiai nustatyta, kad Sąjunga gali ne tik pateikti reikalavimus perimdama su pareigūnų patirta žala susijusias teises pagal šių nuostatų 85a straipsnio 1 dalį, bet ir pareikšti tiesioginį ieškinį, siekdama, kad jai būtų atlyginta patirta žala, susijusi su jos pareiga mokėti išmokas pagal minėtus nuostatus.
- 43 Kita vertus, jeigu pagrindinėje byloje nagrinėjama invalidumo pensija susijusi su nuostatuose įtvirtintų Sąjungos ir jos pareigūnų santykių specifika, dėl šios specifikos vis dėlto nereikalaujama, kad kaip invalidumo pensija išmokėtas išmokas galiausiai tektų padengti Sąjungai.
- 44 Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, į ketvirtąjį klausimą reikia atsakyti, kad Pareigūnų tarnybos nuostatai turi būti aiškinami taip, kad, pareiškus tiesioginį ieškinį pagal šių nuostatų 85a straipsnio 4 dalį, galiausiai Sąjungai turi tekti padengti išmokas, kurias ji privalo mokėti pagal, pirma, tų nuostatų 73 straipsnį, kiek tai susiję su ligos ar nelaimingų atsitikimų draudimu, ir, antra, tų pačių nuostatų 78 straipsnį, kiek tai susiję su invalidumo pensijos mokėjimu.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

- ⁴⁵ Kadangi šis procesas pagrindinės bylos šalims yra vienas iš etapų prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo nagrinėjamoje byloje, bylinėjimosi išlaidų klausimą turi spręsti šis teismas. Išlaidos, susijusios su pastabų pateikimu Teisingumo Teismui, išskyrus tas, kurias patyrė minėtos šalys, nėra atlygintinos.

Remdamasis šiais motyvais, Teisingumo Teismas (penktoji kolegija) nusprendžia:

1. Europos Sąjungos pareigūnų tarnybos nuostatų, įtvirtintų 1968 m. vasario 29 d. Tarybos reglamentu (EEB, Euratomas, EAPB) Nr. 259/68, nustatančiu Europos Bendrijų pareigūnų tarnybos nuostatus ir kitų Europos Bendrijų tarnautojų įdarbinimo sąlygas bei Komisijos pareigūnams laikinai taikomas specialias priemones, iš dalies pakeistu 1998 m. balandžio 7 d. Tarybos reglamentu (EB, EAPB, Euratomas) Nr. 781/98, 85a straipsnio 1 dalyje esanti sąvoka „[už žalą atsakingi] tretieji asmenys“ Sąjungos teisės sistemoje turi būti aiškinama savarankiškai ir vienodai.
2. Europos Sąjungos pareigūnų tarnybos nuostatų, įtvirtintų Reglamentu Nr. 259/68, iš dalies pakeistu Reglamentu Nr. 781/98, 85a straipsnio 1 dalyje esanti sąvoka „[už žalą atsakingi] tretieji asmenys“ reiškia bet kurį asmenį, įskaitant draudikus, kuris pagal nacionalinę teisę privalo atlyginti nukentėjusiojo ar jo teisių perėmėjų patirtą žalą.
3. Europos Sąjungos pareigūnų tarnybos nuostatų, įtvirtintų Reglamentu Nr. 259/68, iš dalies pakeistu Reglamentu Nr. 781/98, negalima aiškinti taip, kad, pareiškus tiesioginį ieškinį pagal šių nuostatų 85a straipsnio 4 dalį, galiausiai Sąjungai turi tekti padengti išmokas, kurias ji privalo mokėti pagal, pirma, tų nuostatų 73 straipsnį, kiek tai susiję su ligos ar nelaimingų atsitikimų draudimu, ir, antra, tų pačių nuostatų 78 straipsnį, kiek tai susiję su invalidumo pensijos mokėjimu.

Parašai.